8 مارس و مەسەلەي ژنان لە ئیستاي عیراقدا

kazhalh@yahoo.com

مەسەلەي رزطاري ژنان و مافە مەددەنیە کانیان هەروەها دەوري شەریعەتي ئیسلام لە یاسادا یەکیك لە طرنطترین و حەساس ترین کیشەو باسەکاني ئیستاي ئەندامان و لایەنە جیاجیاکاني مەجلسي حوکمە لە عیراق کە تەواوي مەجلسەکەو ئەوانەي بەنیازي بەریوەبردن و ئایندەي عیراقن بە خودي ئەمریکاشەوە دەرطیري کیشەو ئالۆزي بوون لەم ئەیوەندەدا. ریك نەکەوتن لەسەر ئەو مەسەلانە ریطري تەواوي بۆ مەجلسي حوکم ئیکهیناوە لەبەردەم بریاردان لەسەر جۆري یاساو دەسەلات و تەنانەت بریار دان لەسەر دەستووري موئەقەت.

لایەنەکاني مەجلسي حوکم هەریەك بەبەلطەي جیاجیا لەئەیوەند بەبەردەوەندي سیاسي تایبەتیانەوە ریك ناکەون لەسەر ئەو بابەتانە ، لەلایەکي تریش فشاري نارەزایەتي خەلکي ئازاد یخوازویەکسانیخوازي عیراق سەبارەت بەو مەسەلانە ئەوەندەي تر بریارەکاني مەجلس و کارەکاني تووشي شەلەل کردوە. خۆئیشاندان و راوەستانەوەي خەلکي مەددەني و رادیکال لە بەغداو شارەکاني کوردستان لەبەرانبەر بریاري 137دا و داوا کردني دەورو حەي زیاتر بۆ ژنان لەبەریوە بردني سیاسي عیراق دا بەتەجربەکاني بزووتنەوەي ژنانەوە لەکوردستان لەم ضەند ساڵەي دوایي داو رازي نەبووني سەراسەري باڵەکاني بزووتنەوەي ژنان بەو بریارە کاریطەري دانان لەسەر سەراني ئەحزابي کوردي بەرازي نەبوون بەوبریارە و سەرئەنجام هەلوەشانەوەي بریاري137 لە لایەن مەجلسەکەوە ئەمانە مایەي نائارامیەکي تەواو بوو بۆ ئەوان ، لەهەمان کاتیشدا دەستکەوتیکي طرنط بوو بۆ بزووتنەوەي ژنان و ئشتشکینیکي قورسي ئیسلام بوو لە عیراقدا.

خودي ئەمریکا لە مانطي مارسي ئارەوە کە بریاري داطیرکردني عیراقي داو هیرشي سەربازي کردەسەرو ئەنجومەني حوکمیش لەوەختي هەول ودەست بەکاربونیەوە ضاوەریي بزووتنەوەیەکي مۆدیرني لەم ضەشتەنەبوون کە دیفاع لە مافەکاني ژنان بکات لە وولاتیکي وەك عیراقدا. ئەمە لەکاتیك دا کە بزووتنەوەي سوسیالیستي وبزووتنەوەي رزطاریخوازي ژنانیش لەئالیدا لە ئاستي دونیادا تووشي ئاشەکشەي جددي بوە لەضەند دەیەي دوایي دا. سەرمایەداري بەردەوام لە هەولي شکل وشیوازداني جۆراوجۆرداية بە بزووتنەوەي واقعي ژنان کە ژنانی رابەران و سۆسیالست لەدەورانیکدا جیطیریانکرد ئەمکارەشي بەجۆریك بردوەتە ئیشەوە کە بەرطي لیبرالترین ئەیوەندي سیکسي و ئازادیەکاني لەشفرۆشي و لەبەریەك هەلوەشانەوەي ئەیوەندیە کۆمەلایەتیەکاني بەناوي ئازادیەوە کردوە بەبەري بزووتنەوەي واقعي ئازاد یخوازي و رزطاریخوازي ئینسانەکاندا. لەعیراقیشدا ئەوان خۆیان دەیابیني لەدەوراني شەرو داطیرکردني عیراقدا ژنان تووشي هەلومەرجي تەواو ناهەموار بوونەوە بەتایبەتي لە بەغداو شارەکاني خواروي عیراق ئەیانبیني ژنان توشي هەلومەرجیکي نائارام و تۆقینەر بوونەوە ئیرۆرو رفاندني ژنان بەشیوەیەك ئەرەتي سەند کە دایکان و باوکان ناضاربن خۆیان کضەکانیان بطەیەننە قوتابخانەکان و بیانطریننەوە. هەر لەو هەلومەرجەدا ژمارەیەك لە ژناني شاري ناصریة تووشي درندانەترین هیرشي ئیغتصاب کردن دەبن لەلایەن سەربازاني ئەمریکیەوە. لەلایەکي تر بەدەرکەوتني شمشیري شیعەو عاشوراضیەکان ئەوەندەي تر حیجاب سەثا بەسەر ژناندا بۆیە لەراستیدا ئەم بزووتنەوەي دژي شەریعەت و یاساکاني ئیسلام و دژي بریاري 137 ودیفاع لەمافەکاني ژنان لەلایەن مەجلسي حوکم و خوودي ئەمریکاوە ضاوەروان نەکراو بوو.

بەلي باڵەکاني نیو مەجلسي حوکم لە ئەیوەند بەبەردەوەندي سیاسي خۆیانەوە کیشەو ململانیانە لەسەر مەسەلەي ژنان و شەریعەت. سەراني بزووتنەوەي کورداییەتي هیش کات دیفاع کەرنەبوون لە مافەکاني ژنان، هەولدان بۆ ئیغتصابکردني شەیماء جیرانەکەي لەلایەن کاربەدەستاني خودي (ي ن ك)وە سەدان شەیماو کەیسي تري لەو بابەتە باشترین نەعیرە لە ناوەرۆکي دژي ژن و ئازادیەکانیانە. ئەوان طەر بە نیازیکي راستەقینە دیفاع لە مافەکاني ژنان دەکەن ئەوا ئیش هەرشي لا لە خوو رەوشي کاربەدەستەکانیان دەکەنەوە. بۆیە ناوەرۆکي رازي نەبووني ئەوان بە بریاریکي وەك 137و مەسەلەي دەوري شەریعەت لە دەستوري دەولەت دا کیشەي دەسەلات و ململانیي سیاسیە شیعەش کە لە ئیستادا نویەنەرایەتي بالي تونددرەوي ئیسلام دەکات وەك ثایەو ئیشەي هەمیشەییان لە.

هةردةورانيكياندا بؤ بنياتناني دةسةلاتيان لة مةسةلةي ذنةوة دةستثيدةكةن ئةوةتا يةكةم هةنطاويان لـة دةورةي بةريوةبردني مجلسةكةدا داناني ياساي 137 بوو كةسةرتاثا دذ بة مافةكاني ذنانة.ئـةوةتا ئيسـتاش كيشـةكانيان سةبارةت بة كةمكردنةوةي دةوري ذنانة لة كؤمةلطادا هةر بةردةوامةو يةكيك لة كيشة سةرةكيةكاني ئةوانة. بؤيـة لةق بوون وهةلوةشانةوةي ناوبةناوي بريريارة كؤنةثةرستانةكاني مجلسي حوكم بةرهةمي خةبات و نارةزايـةتي خةلكي ئازاد يخوازي عيراقة نةك فلان وفيسار لايةني ناكؤك بةبريارةكان.

بةلام سةرباري ئةم هةنطاوانة هيشتا بزووتنـةوةي رزطـاري خـوازي ذنـان بزووتنةوةيـةكي نـاريكخراوو لاوازةو ثيويستي بةسةرخؤخستن هةية. لة بةرةو ثيري 8ي مارس دا طرنطترين هـةوليك ثيداطرتنـة لةسـةر سـرينةوةي تةواوي دين وشةريعةتي ئيسلام لة ياساكاني دةولةت و جيايي دين لةدةولةت لـة ياسـاكاندا. 8ي مـارس دةبيـت توندكردنةوةي نارةزايةتي بيت بةدذي ضةوسانةوةي ذنانداو ئةم رؤذة وةك رؤذي خةبات و هاتنـة مةيـداني ذنـان جيطير بكريتةوةو ضيتر كؤنةثةرستان لة عيراقدا نةتوانن بة ناوي رؤذة مةزهةبيةكانيانةوة جيطةي بطرنةوة.

بذي 8ي مارس، بذي خةبات لة ثيناو ئازادي ويةكساني دا

كةذال حةمة رةشيد

2004\3\6